

การจัดทำแผนที่ของแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร

Mapping of Learning Resources in Bangna District, Bangkok

โศจิลักษณ์ กมลศักดิ์วิกุล,
นเรนทร์ แก้วใหญ่ และ ฌาวีรัชญ์ พรศิยาวรณัญญ์
วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
**Sojiluk Kamonsakdavikul,
Narain Kaewyai and Chaweerut Pornsiyawareun**
Southeast Bangkok College, Thailand
Corresponding Author, E-mail : sojiluk@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจ และจำแนกประเภทของแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา 2) วิเคราะห์มาตรฐานความเป็นแหล่งการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา 3) จัดทำแผนที่ของแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา และ 4) ศึกษาปัญหาการบริหารแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตบางนา และผู้ดูแลแหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 9 คน โดยใช้การสัมภาษณ์อย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) แหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนามีทั้งสิ้น 8 แห่ง 4 ประเภท แบ่งเป็น พิพิธภัณฑ์ 3 แห่ง คือ พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตบางนา พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ศูนย์นิมิตวิทยา และพิพิธภัณฑ์กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ ห้องสมุดประชาชน 2 แห่ง คือ บ้านหนังสือชุมชนนิติบุคคลอาคารชุดเคหะชุมชนบางนา และบ้านหนังสือชุมชนหมู่บ้านไฟโรจน์ ศูนย์กีฬาและนันทนาการ 2 แห่ง คือ ศูนย์เยาวชนบางนา และสนามกีฬาภูติอนันต์ และ สวนสาธารณะ 1 แห่ง คือสวนบางนาภิรมย์ 2) แหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนาทั้ง 8 แห่งมีมาตรฐานของความเป็นแหล่งเรียนรู้ครบถ้วนทั้ง 7 องค์ประกอบคือ มีสถานที่เรียนรู้ แหล่งที่มาของความรู้/เนื้อหาความรู้ กระบวนการเรียนรู้ ผู้จัดการเรียนรู้ ผู้เรียน อุปกรณ์ในการเรียนรู้ และการประเมินผล การเรียนรู้ 3) การจัดทำแผนที่แหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา ปรากฏแหล่งเรียนรู้ตั้งอยู่ในแขวงบางนาเหนือ 2 แห่งและตั้งอยู่ในแขวงบางนาใต้ 6 แห่ง 4) ปัญหาการบริหารแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร คือ ปัญหาด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ

คำสำคัญ: แผนที่แหล่งการเรียนรู้; แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน; เขตบางนา

Abstracts

The objectives of this qualitative research were to 1) survey and classify learning resources in Bangna district 2) analyze the learning resource standards of learning resources in Bangna district 3) create Bangna district's learning resource map and 4) find out the problems of learning resource administration. The key informants were the head of Community Development and Social Welfare Department of Bangna district and the volunteers of learning resources, totally 9 persons, who were selected by purposive sampling. The research instruments were survey form and structured interview. Data analysis was performed by content analysis.

The research found that 1) there were 8 places and 4 categories of learning resources in Bangna district that composed with 3 *museums*; Bangkok Local Museum (Bangna district), Meteorological Learning Museum and Museum of Hydrographic Department, Royal Thai Navy, 2 *community book houses*; Bangna Community Housing Authority's book house and Piroj Community's book house, 2 *sport and recreation centers*; Bangna Youth Center and Phut Anan Stadium, and 1 public park; Bangnaphirom Park 2) 8 learning resources in Bangna district were up to learning resource standards that included learning area, learning content, learning process, learning manager, learners, learning materials and learning evaluation 3) there were 2 learning resources located in north-Bangna subdistrict and 6 learning resources located in south-Bangna subdistrict and 4) the problems of learning resource administration were about management resources; man, money, material and management.

Keywords: Learning resource map; Community learning resource; Bangna district

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 8 ได้ระบุจุดมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาสำหรับประชาชน ไว้ว่า “ให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง” โดยรัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 15)

แหล่งการเรียนรู้จึงมีความสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของไทย ทั้งในด้านเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ที่หลากหลาย ที่ผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถกำหนดหรือเลือกศึกษาในสิ่งที่ตนเองสนใจ ตามศักยภาพ ความพร้อมและโอกาสได้ด้วยตนเอง เป็นแหล่งเชื่อมโยงการศึกษากับชุมชนเข้าด้วยกัน อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อปลูกฝังให้คนในชุมชนรู้และรักท้องถิ่นของตน มองเห็นคุณค่าและตระหนักถึงสถานการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้น (ครรชิต พุทธิโกษา, 2554 : 171)

แม้ทุกภาคส่วนจะตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ แต่จากการศึกษาในอดีตที่ผ่านมาพบว่า ปัญหาการสร้างหรือพัฒนาแหล่งการเรียนรู้มี 3 ประเด็นสำคัญคือ ปัญหาด้านการสร้างและการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ปัญหาด้านการบริหารและการดูแลรักษา และปัญหาจากการใช้ประโยชน์ ซึ่งปัญหาของการใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนคือ ประชาชนเข้ามาใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ค่อนข้างน้อย เนื่องจากไม่ทราบว่าแหล่งการเรียนรู้ใดบ้างในชุมชน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561 : 117) ซึ่งสอดคล้องการกับศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของผู้วิจัย พบว่า ยังไม่มีหน่วยงานใดในพื้นที่เขตบางนา กรุงเทพมหานคร ได้จัดเก็บและรวบรวมข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในพื้นที่ให้เป็นระบบและมีความสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน

จากเหตุผล สภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการจัดทำแผนที่ของแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร เพื่อสำรวจ และจำแนกประเภทของแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์มาตรฐานความเป็นแหล่งการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ จัดทำแผนที่ของแหล่งการเรียนรู้ รวมถึงศึกษาปัญหาการบริหารแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาจัดทำเป็นเป็นฐานข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน อีกทั้งยังเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการปรับปรุง พัฒนาการบริหารและการใช้ประโยชน์แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในพื้นที่เขตบางนา กรุงเทพมหานครต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจ และจำแนกประเภทของแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อวิเคราะห์มาตรฐานความเป็นแหล่งการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อจัดทำแผนที่ของแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม (Field Study) เป็นหลัก พื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ พื้นที่เขตบางนา ซึ่งประกอบด้วยแขวงบางนาเหนือและแขวงบางนาใต้ ครอบคลุมพื้นที่ 18.789 ตารางกิโลเมตร

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ คือ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตบางนา จำนวน 1 คน และผู้ดูแลแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา จำนวน 8 คน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ใช้สำรวจและจำแนกประเภทของแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยมีประเด็นคำถามหลักเกี่ยวกับมาตรฐานความเป็นแหล่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย สถานที่เรียนรู้ แหล่งที่มาของความรู้/เนื้อหาความรู้ กระบวนการเรียนรู้ ผู้จัดการเรียนรู้ ผู้เรียน อุปกรณ์ในการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ รวมถึงปัญหาในการบริหารแหล่งการเรียนรู้ ใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 9 คน

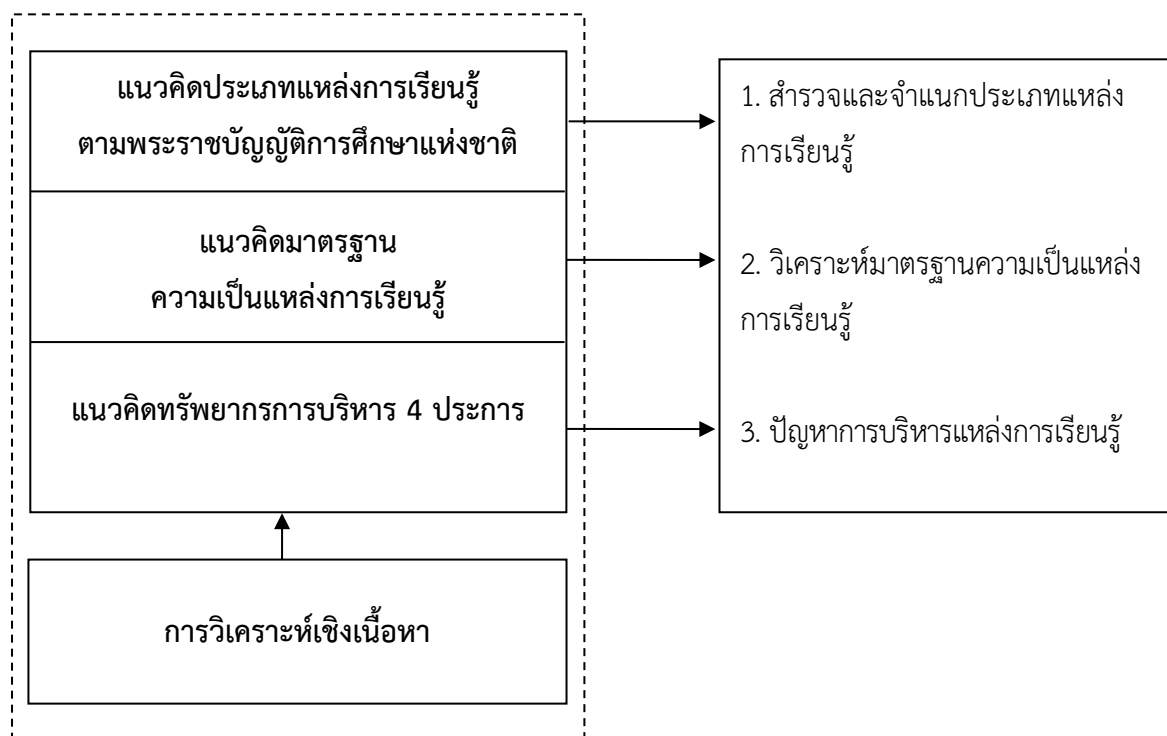
3. เครื่องบันทึกเสียง ใช้บันทึกเสียงการสัมภาษณ์เพื่อบันทึกรายละเอียดให้ครบถ้วนสมบูรณ์

4. กล้องบันทึกภาพ ใช้บันทึกภาพลักษณะทางกายภาพของแหล่งการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวคิดการแบ่งประเภทแหล่งการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 15) ซึ่งแบ่งแหล่งการเรียนรู้ออกเป็น 8 ประเภทได้แก่ 1. ห้องสมุดประชาชน 2. พิพิธภัณฑ์ 3. หอศิลป์ 4. สวนสาธารณะ 5. สวนสัตว์ 6. สวนพฤกษศาสตร์ 7. อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ 8. ศูนย์กีฬาและนันทนาการ เพื่อสำรวจและจำแนกประเภทแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา และใช้แนวคิดมาตรฐานความเป็นแหล่งเรียนรู้ของ ครรชิต พุทธิโกษา (2554 : 172-173) ที่ศึกษาด้านวิจัยทางวิทยาศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วย 1.สถานที่เรียนรู้ 2.แหล่งที่มาของความรู้/เนื้อหาความรู้ 3.กระบวนการเรียนรู้ 4.ผู้จัดการเรียนรู้ 5.ผู้เรียน 6.อุปกรณ์ในการเรียนรู้ และ 7.การประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์มาตรฐานความเป็นแหล่งการเรียนรู้ และใช้แนวคิดทรัพยากรการบริหาร 4 ประการ หรือ 4 M's ได้แก่ บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) เพื่อศึกษาถึงปัญหาการบริหารแหล่งการเรียนรู้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการสำรวจ และจำแนกประเภทของแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร พบว่ามีแหล่งการเรียนรู้จำนวน 8 แห่ง สามารถจำแนกประเภทของแหล่งการเรียนรู้ได้เป็น 4 ประเภท คือ พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุดประชาชน ศูนย์กีฬาและนันทนาการ และสวนสาธารณะ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละประเภทของแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร

ประเภทของแหล่งการเรียนรู้	จำนวน	ร้อยละ
พิพิธภัณฑ์	3	37.5
ห้องสมุดประชาชน	2	25.0
ศูนย์กีฬาและนันทนาการ	2	25.0
สวนสาธารณะ	1	12.5
รวม	8	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า แหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร มีจำนวนทั้งสิ้น 8 แห่ง ประกอบด้วยพิพิธภัณฑ์ มากที่สุด จำนวน 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาคือ ห้องสมุดประชาชนและศูนย์กีฬาและนันทนาการ ประเภทละ 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 25.0 และ 25.0 และมีสวนสาธารณะ จำนวน 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 12.5

แหล่งการเรียนรู้ประเภทพิพิธภัณฑ์ จำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วย พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร เขตบางนา พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ดุสิตนิมิตวิทยา และพิพิธภัณฑ์กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ

แหล่งการเรียนรู้ประเภทห้องสมุดประชาชน จำนวน 2 แห่ง ประกอบด้วย บ้านหนังสือชุมชนนิคมบุคคลอาคารชุด เคหะชุมชนบางนา และบ้านหนังสือชุมชนหมู่บ้านไพร่จัน

แหล่งการเรียนรู้ประเภทศูนย์กีฬาและนันทนาการ จำนวน 2 แห่ง ประกอบด้วย ศูนย์เยาวชนบางนา และสนามกีฬาภูตอินันต์

แหล่งการเรียนรู้ประเภทสวนสาธารณะ จำนวน 1 แห่ง คือ สวนบางนาภิรมย์

2. ผลการวิเคราะห์มาตรฐานความเป็นแหล่งการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร พบว่า แหล่งการเรียนรู้ทั้ง 8 แห่งมีมาตรฐานความเป็นแหล่งเรียนรู้ครบทั้ง 7 ประการ ดังนี้

แหล่งการเรียนรู้ประเภทพิพิธภัณฑ์

พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตบางนา

1. สถานที่เรียนรู้ ตั้งอยู่ในโรงเรียนวัดบางนาใน ถนนสรรพาวุธ แขวงบางนาใต้ เขตบางนา เปิดทำการตั้งแต่วันจันทร์ ถึง วันศุกร์ เวลา 09.00-16.00 น.

2. เนื้อหาความรู้จัดอยู่ใน 1 ห้องนิทรรศการ ข้อมูลประกอบด้วย ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่นบางนา กลุ่มชาติพันธุ์มอญและประเพณีสำคัญของชาวมอญ พัฒนาการของพื้นที่สู่การเป็นเขตอุตสาหกรรมและการเป็นประตูสู่ภาคตะวันออกของไทย ตลอดจนสถานที่สำคัญหลายแห่งในเขตบางนา อาทิ บ้านเรือนไทยศรีเพ็ญ ที่อยู่ในบริเวณวัดศรีเมืองได้ทำการปลูกสร้างตามแบบโบราณโดยไม่ใช้ตะปู ซึ่งเป็นเอกลักษณ์และภูมิปัญญาของคนไทย มุลนิธิสายใจไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นแหล่งสร้างงานอาชีพให้กับประชาชน และบุคคลที่มีชื่อเสียงในแวดวงศิลปะ คือ อาจารย์พิชัย นิรันต์ ศิลปินแห่งชาติ พ.ศ.2546 สาขาทัศนศิลป์ (จิตรศิลป์)

3. กระบวนการเรียนรู้ จัดโดยอาสาสมัครพิพิธภัณฑ์นำชมและบรรยายให้ความรู้ และผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

4. ผู้จัดการเรียนรู้ คือ นางสาวจิตรา อ่อนชื่น อาสาสมัครพิพิธภัณฑ์

5. ผู้เรียน ได้แก่ ประชาชนทั่วไป

6. อุปกรณ์ในการเรียนรู้ คือ แผ่นพับแนะนำพิพิธภัณฑ์ นิทรรศการพร้อมภาพถ่ายและอุปกรณ์จัดแสดง

7. การประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่ สมุดเยี่ยมชมและแบบสอบถาม

พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้อุตุนิยมวิทยา

1. สถานที่เรียนรู้ ตั้งอยู่ในกรมอุตุนิยมวิทยา แขวงบางนาใต้ เขตบางนา เปิดทำการตั้งแต่วันจันทร์ถึง วันศุกร์ เวลา 10.00 – 16.00 น.

2. เนื้อหาความรู้ แบ่งออกเป็น 6 ห้องนิทรรศการ ดังนี้

ห้องที่ 1 โลกแห่งอุตุนิยมวิทยา แสดงเนื้อหาเกี่ยวกับวิวัฒนาการความรู้ทางอุตุนิยมวิทยา

ห้องที่ 2 บ้านนักพยากรณ์ แสดงเนื้อหาเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับพระอัจฉริยภาพด้านอุตุนิยมวิทยา การกำเนิดวิชาและกิจการอุตุนิยมวิทยาในประเทศไทย โดยพลเรือเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์

ห้องที่ 3 แผ่นดินและผืนน้ำ แสดงเนื้อหาเกี่ยวกับแผ่นดินไหว สึนามิ และคลื่นพายุซัดฝั่ง

ห้องที่ 4 ไซปริศนาแห่งท้องฟ้า แสดงเนื้อหาเกี่ยวกับชั้นบรรยากาศและฤดูกาลต่าง ๆ

ห้องที่ 5 ส่วนผสมของสภาพอากาศ แสดงเนื้อหาเกี่ยวกับส่วนผสมของอากาศและความรู้เรื่องเมฆ

ห้องที่ 6 ห้องปฏิบัติการของนักอุตุนิยมวิทยา แสดงเนื้อหาเกี่ยวกับแผนภูมิระบบการตรวจอากาศ การสื่อสารข้อมูลอุตุนิยมวิทยา แผนที่อากาศ และความหมายของศัพท์อุตุนิยมวิทยา

3. กระบวนการเรียนรู้ จัดโดยเจ้าหน้าที่กลุ่มประชาสัมพันธ์นำชมและบรรยายให้ความรู้และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าชมได้สัมผัส ร่วมการค้นหาคำตอบที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางอุตุนิยมวิทยา และเรียนรู้อุปกรณ์ในการจัดแสดง อาทิ อุปกรณ์ เครื่องมือ การตรวจวัดทางอุตุนิยมวิทยาชนิดต่าง ๆ แผ่นดินไหว สภาวะโลกร้อน รวมถึงผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

4. ผู้จัดการเรียนรู้ คือ เจ้าหน้าที่กลุ่มประชาสัมพันธ์ กรมอุตุนิยมวิทยา

5. ผู้เรียน ได้แก่ ประชาชนทั่วไป

6. อุปกรณ์ในการเรียนรู้ คือ แผ่นพับแนะนำพิพิธภัณฑ์ นิทรรศการพร้อมภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหว และอุปกรณ์จัดแสดง โดยนำเสนอผ่านเทคโนโลยีที่ทันสมัย สนุกและเข้าใจง่าย

7. การประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่ สมุดเยี่ยมชมและแบบสอบถาม

พิพิธภัณฑ์กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ

1. สถานที่เรียนรู้ ตั้งอยู่ในกรมอุทกศาสตร์กองทัพเรือ แขวงบางนาใต้ เขตบางนา เปิดทำการให้เยี่ยมชมเฉพาะหมู่คณะ

2. เนื้อหาความรู้ในนิทรรศการแบ่งออกเป็น 9 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แสดงเนื้อหาเกี่ยวกับกิจการอุทกศาสตร์ที่ได้มีโอกาสรับใช้พระมหากษัตริย์ในราชวงศ์จักรี

ส่วนที่ 2 แสดงเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของงานอุทกศาสตร์ ก่อนปีพ.ศ.2464 จนถึงวันสถาปนากรมอุทกศาสตร์ 16 มกราคม พ.ศ.2464

ส่วนที่ 3 แสดงเนื้อหาเกี่ยวกับความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินการด้านอุทกศาสตร์ ได้แก่ งานสำรวจแผนที่ งานสร้างแผนที่ งานสมุทรศาสตร์ งานเครื่องหมายทางเรือ งานอุตุนิยมวิทยา และงานเวลามาตรฐาน

ส่วนที่ 4 แสดงเนื้อหาเกี่ยวกับเรือใช้งานทางอุทกศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นเรือสำรวจแผนที่สำรวจวิทยาศาสตร์ทางทะเล สมุทรศาสตร์ เรือใช้งานซ่อมบำรุงรักษาเครื่องหมายช่วยในการเดินเรือ ตั้งแต่ยุคเรือกลไฟในอดีตจนถึงเรือที่ใช้ในปัจจุบัน

ส่วนที่ 5 แสดงเนื้อหาเกี่ยวกับกรมอุทกศาสตร์กับงานต่างประเทศ และความร่วมมือในหน่วยงานในภูมิภาคต่าง ๆ

ส่วนที่ 6 แสดงเนื้อหาเกี่ยวกับโครงการร่วมเฉลิมพระเกียรติ เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี และวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม พ.ศ.2550

ส่วนที่ 7 แสดงเนื้อหาเกี่ยวกับวิสัยทัศน์กรมอุทกศาสตร์ ศักยภาพของกรมอุทกศาสตร์ในการเป็นผู้นำของประเทศ ด้านการให้บริการข้อมูลข่าวสารงานอุทกศาสตร์ ด้านวิศวกรรมแผนที่ทางทะเล สมุทรศาสตร์ อุตุนิยมวิทยาทางทะเล วิศวกรรมชายฝั่ง และการเดินเรือ

ส่วนที่ 8 แสดงของที่ระลึกจากต่างประเทศ ได้แก่ ถ้วย โล่ รางวัลต่าง ๆ ที่ได้รับจากความร่วมมือจากผลงานที่ผ่านมาของกรมอุทกศาสตร์

ส่วนที่ 9 ส่วนนี้เป็นส่วนด้านนอกหอประวัติอุทกศาสตร์ไทย จัดแสดงแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับภาพสรุปงานอุทกศาสตร์ และภาพสรุปงานสมุทรศาสตร์

3. กระบวนการเรียนรู้ จัดโดยเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑน์นำชมและบรรยายให้ความรู้

4. ผู้จัดการเรียนรู้ คือ นาวาโทหญิง สายวรีย์ ธนชาพิพัฒ และนาวาตรี ประยงค์ วงษ์เพชร

5. ผู้เรียน ได้แก่ ประชาชนทั่วไป

6. อุปกรณ์ในการเรียนรู้ คือ แผ่นพับแนะนำพิพิธภัณฑน์ นิทรรศการพร้อมภาพถ่ายและอุปกรณ์จัด

แสดง

7. การประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่ สมุดเยี่ยมชมและแบบสอบถาม

แหล่งการเรียนรู้ประเภทห้องสมุดประชาชน

บ้านหนังสือชุมชนนิติบุคคลอาคารชุด เคหะชุมชนบางนา

1. สถานที่เรียนรู้ ตั้งอยู่ข้างสำนักงานนิติบุคคล อาคารชุดแฟลตการเคหะชุมชนบางนา 2 ถนนบางนา – ตราด กม.4 แขวงบางนาใต้ เขตบางนา เปิดทำการวันอังคาร ถึง วันอาทิตย์ เวลา 10.00-18.00 น.
2. แหล่งที่มาของความรู้ ได้แก่ หนังสือประเภทต่าง ๆ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ แผ่นซีดี ภาพยนตร์และเพลง กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และการให้บริการอินเทอร์เน็ต
3. กระบวนการเรียนรู้ จัดโดยอาสาสมัครบ้านหนังสือผ่านกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
4. ผู้จัดการเรียนรู้ คือ คุณภัทราภรณ์ บำเพ็ญสัถย์ อาสาสมัครบ้านหนังสือ
5. ผู้เรียน ได้แก่ ประชาชนและเยาวชนในเคหะชุมชนบางนา
6. อุปกรณ์ในการเรียนรู้ นอกจากทรัพยากรสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ แล้ว อาสาสมัครบ้านหนังสือยังได้ผลิตอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการอ่านของเยาวชนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง
7. การประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่ แบบประเมินกิจกรรม สถิติการเข้าใช้บริการ และการสังเกต

บ้านหนังสือชุมชนหมู่บ้านไฟโรจน์

1. สถานที่เรียนรู้ ตั้งอยู่บริเวณสนามเด็กเล่นหมู่บ้านไฟโรจน์ หมู่ 11 ถนนบางนา – ตราด แขวงบางนาเหนือ เขตบางนา เปิดทำการวันอังคาร ถึง วันอาทิตย์ เวลา 10.00-18.00 น.
2. แหล่งที่มาของความรู้ ได้แก่ หนังสือประเภทต่าง ๆ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ แผ่นซีดี ภาพยนตร์และเพลง กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และการให้บริการอินเทอร์เน็ต
3. กระบวนการเรียนรู้ จัดโดยอาสาสมัครบ้านหนังสือผ่านกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
4. ผู้จัดการเรียนรู้ คือ คุณประไพศรี ภูววัฒน์ อาสาสมัครบ้านหนังสือ
5. ผู้เรียน ได้แก่ ประชาชนและเยาวชนในชุมชน
6. อุปกรณ์ในการเรียนรู้ นอกจากทรัพยากรสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ แล้ว อาสาสมัครบ้านหนังสือยังได้ผลิตอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการอ่านของเยาวชนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง
7. การประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่ แบบประเมินกิจกรรม สถิติการเข้าใช้บริการ และการสังเกต

แหล่งการเรียนรู้ประเภทศูนย์กีฬาและนันทนาการ

ศูนย์เยาวชนบางนา

1. สถานที่เรียนรู้ ตั้งอยู่เลขที่ 6 ซอยศูนย์เยาวชนบางนา ถนนสรรพาวุธ แขวงบางนาใต้ เขตบางนา เปิดทำการทุกวัน ตั้งแต่เวลา 10.00-18.00 น. เว้นวันหยุดนักขัตฤกษ์

2. แหล่งที่มาของความรู้ ได้แก่ กิจกรรมที่ให้บริการในศูนย์เยาวชนบางนาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมนาฏศิลป์ ให้บริการฝึกสอนนาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์สากล ดนตรีไทย และนำความสามารถออกแสดงในงานต่าง ๆ

2.2 กิจกรรมพลศึกษา ให้บริการฝึกสอน ฝึกซ้อมกีฬาทั้งกีฬากลางแจ้งและกีฬาในร่ม เช่น ปิงปอง บาสเกตบอล และโยคะ

2.3 กิจกรรมคหกรรม ให้บริการฝึกสอนการเย็บปักถักร้อย การประกอบอาหารคาว -หวาน การแกะสลักผลไม้ และ สิ่งประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้

2.4 กิจกรรมศิลปะ ให้บริการฝึกสอนการวาดภาพ ปั้น แกะสลัก และงานด้านศิลปะอื่น ๆ เช่น การสกรีน ฯลฯ

2.5 กิจกรรมห้องสมุด ให้บริการมู่อ่านหนังสือ ซึ่งประกอบด้วยหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และวารสารชั้นนำ รวมทั้งหนังสือทางวิชาการ หนังสือความรู้รอบตัวและนวนิยาย

2.6 กิจกรรมด้านสรวายน้ำ ได้เปิดให้บริการสรวายน้ำทุกวัน เว้นวันพุธและวันนักขัตฤกษ์

3. กระบวนการเรียนรู้ ฝึกสอนด้วยครูอาสาสมัครและผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

4. ผู้จัดการเรียนรู้ คือ นักวิชาการประจำศูนย์เยาวชนบางนา และ ครูอาสาสมัคร

5. ผู้เรียน ได้แก่ ประชาชนและเยาวชนในเขตบางนา

6. อุปกรณ์ในการเรียนรู้ ได้แก่ สนามกีฬาทั้งกลางแจ้งและในร่ม อุปกรณ์การกีฬา เอกสารสิ่งพิมพ์ในห้องสมุด และอุปกรณ์ในการฝึกอาชีพ ศิลปะ และคหกรรม

7. การประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่ การสอบภาคปฏิบัติ และแบบวัดความรู้

สนามกีฬาภูติอนันต์

1. สถานที่เรียนรู้ เปิดทำการทุกวัน ตั้งแต่เวลา 05.00-22.00 น. มีจำนวน 2 แห่งคือ

1.1 แห่งที่ 1 ตั้งอยู่ที่ 4355 ถนนสุขุมวิท แขวงบางนาใต้ เขตบางนา

1.2 แห่งที่ 2 ตั้งอยู่บนถนนริมทางรถไฟสายเก่า แขวงบางนาใต้ เขตบางนา

2. เนื้อหาความรู้ สนามกีฬาภูติอนันต์ทั้ง 2 แห่งจัดให้มีสนามกีฬาทั้งกลางแจ้งและในร่มที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน ประกอบด้วย สนามฟุตบอลพร้อมลู่วิ่ง สนามเทนนิส สนามกอล์ฟ สนามบาสเกตบอล สนามแบดมินตัน สนามยิงปืน สนามมวย สนามฟุตซอลภายในโรงพลศึกษา สรวายน้ำ สวนสุขภาพ ห้องเสริมสร้างสมรรถภาพร่างกาย ห้องนวดฝ่าเท้า ห้องฝึกโยคะ ห้องฝึกยิมนาสติก และโต๊ะปิงปอง

3. กระบวนการเรียนรู้ ฝึกสอนด้วยครูอาสาสมัครและผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

4. ผู้จัดการเรียนรู้ คือ ข้าราชการของกองการกีฬา กรมสวัสดิการทหารเรือ กองทัพเรือ

5. ผู้เรียน ได้แก่ ครอบครัวกำลังพลกองทัพเรือ และประชาชนทั่วไป
 6. อุปกรณ์ในการเรียนรู้ ได้แก่ สนามกีฬาทั้งกลางแจ้งและในร่ม อุปกรณ์การกีฬา และอาคารสถานที่สำหรับการฝึกซ้อมกีฬาในร่มและกิจกรรมนันทนาการ
 7. การประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถประเมินความก้าวหน้าและผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
- แหล่งการเรียนรู้ประเภทสวนสาธารณะ**

สวนบางนาภิรมย์

1. สถานที่ตั้ง ตั้งอยู่หน้าอาคารสำนักงานเขตบางนา ถนนสรรพาวุธ แขวงบางนาเหนือ เขตบางนา เปิดทำการเวลา 06.00 – 18.00 น.
2. เนื้อหาความรู้ สำนักงานเขตบางนา ได้ปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ว่างเปล่า ให้เป็นสวนหย่อมสไตล์ยุโรป พร้อมจัดทำเส้นทางจักรยานรอบสวนหย่อม และลานออกกำลังกายกลางแจ้ง โดยตั้งชื่อพื้นที่นี้ว่า “สวนบางนาภิรมย์” นอกจากนี้พื้นที่สำหรับการพักผ่อนแล้ว สำนักงานเขตบางนาได้จัดสรรพื้นที่บางส่วนประมาณ 2 ไร่ ทำเป็นพื้นที่สำหรับเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ และมีการจัดทำแปลงผักปลอดสารพิษ เช่น ไร่ผักสวนครัว ไร่ข้าวโพด และไร่มันสำปะหลัง
3. กระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
4. ผู้จัดการเรียนรู้ คือ นายสรายุทธ เกษสุวรรณ หัวหน้าฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตบางนา
5. ผู้เรียน ได้แก่ ประชาชนทั่วไป
6. อุปกรณ์ในการเรียนรู้ ได้แก่ สวนหย่อม เส้นทางจักรยาน ลานออกกำลังกายกลางแจ้งและแปลงเกษตรทฤษฎีใหม่

7. การประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถประเมินความก้าวหน้าและผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

3. ผลการจัดทำแผนที่แหล่งการเรียนรู้ของชุมชนเขตบางนา กรุงเทพมหานคร พบว่า มีแหล่งการเรียนรู้ตั้งอยู่ในแขวงบางนาเหนือ 2 แห่ง คือ สวนบางนาภิรมย์และบ้านหนังสือชุมชนหมู่บ้านไพโรจน์ และตั้งอยู่ในแขวงบางนาใต้ 6 แห่ง คือ พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตบางนา พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ดุสิตนิมิตวิทยา พิพิธภัณฑ์กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ บ้านหนังสือชุมชนนิติบุคคลอาคารชุด เคหะชุมชนบางนา ศูนย์เยาวชนบางนา และสนามกีฬาภูติอนันต์ โดยกำหนดสัญลักษณ์ในแผนที่แหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ไว้ดังนี้

สัญลักษณ์

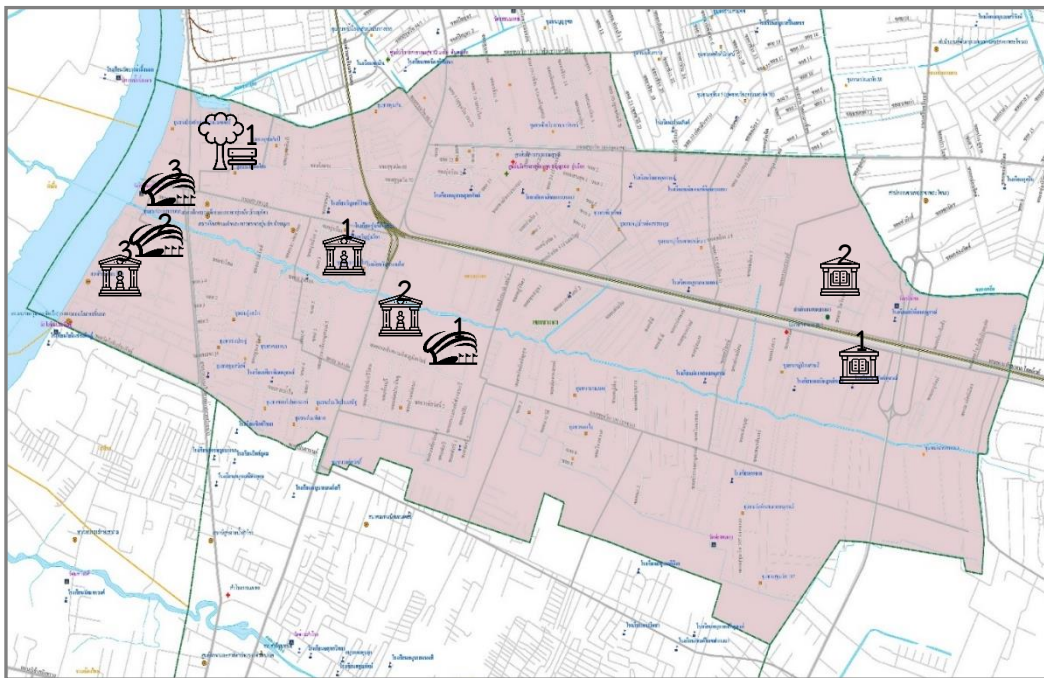
ความหมาย

พิพิธภัณฑ์

บ้านหนังสือ

ศูนย์กีฬาและนันทนาการ

สวนสาธารณะ

1	บ้านหนังสือชุมชนนิติบุคลอาคารชุดเคหะชุมชนบางนา	2	บ้านหนังสือชุมชนหมู่บ้านโพธิ์จั่น
1	พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตบางนา	2	พิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ตุนิยมวิทยา
3	พิพิธภัณฑ์กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ	1	สนามกีฬาไดมอนด์ 1
2	สนามกีฬาไดมอนด์ 2	2	ศูนย์เยาวชน บางนา
1	สวนบางนาภิรมย์		

แผนภาพที่ 2 แผนที่แหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร

4. ผลการศึกษาปัญหาการบริหารแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร พบว่า มีปัญหาดังนี้

4.1 ปัญหาด้านบุคลากร จำนวนอาสาสมัครบ้านหนังสือและศูนย์เยาวชนมีไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้บริการของประชาชนในพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเยาวชนและประชาชนได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง สำหรับแหล่งการเรียนรู้ประเภทพิพิธภัณฑ์ ขาดภัณฑารักษ์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้านในการถ่ายทอดประวัติความเป็นมาของนิทรรศการคุณค่าและการเชื่อมโยงระหว่างโบราณวัตถุ/วัตถุในการจัดแสดงกับวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชน การจัดนิทรรศการหมุนเวียน ตลอดจนการดูแลรักษาและซ่อมแซมโบราณวัตถุและวัตถุในการจัดแสดงประเภทต่าง ๆ ทำให้ประชาชนผู้สนใจไม่ได้รับการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ภายในพิพิธภัณฑ์ได้อย่างลึกซึ้งถ่องแท้ ดังคำให้สัมภาษณ์ที่กล่าวว่า “เจ้าหน้าที่ดูแลพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในขณะนี้ต้องยอมรับว่า ไม่ได้มีความรู้ ความสามารถในการด้านพิพิธภัณฑ์โดยตรง จึงทำให้เป็นอุปสรรคต่อการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ที่ลึกซึ้งได้”

4.2 ปัญหาด้านงบประมาณ งบประมาณที่แหล่งการเรียนรู้ประเภทพิพิธภัณฑ์และบ้านหนังสือได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานและองค์กรภาครัฐค่อนข้างจำกัด ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงเนื้อหาความรู้ ผลิตภัณฑ์การเรียนรู้ และบำรุงรักษาซ่อมแซมวัตถุที่นำมาจัดแสดงให้ทันสมัยเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของประชาชน ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้หลากหลายและสร้างความสนใจของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การของบประมาณจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ ยังมีกระบวนการที่หลายขั้นตอนและใช้เวลานานจึงทำให้อุปกรณ์การเรียนรู้ชำรุด เสียหายและไม่ได้รับการซ่อมแซม ดังคำให้สัมภาษณ์ของอาสาสมัครบ้านหนังสือที่กล่าวว่า “บ้านหนังสือส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องงบประมาณในการจัดซื้อ หรือ ผลิตภัณฑ์การเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ อาสาสมัครจึงต้องใช้วิธีการระดมเงินทุน ขนบ และของเล่นจากประชาชนในชุมชน เพื่อนำมาใช้ผลิตภัณฑ์การเรียนรู้และจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับเยาวชนในชุมชน”

4.3 ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ พื้นที่ในการจัดกิจกรรมของแหล่งการเรียนรู้ประเภทบ้านหนังสือค่อนข้างจำกัด สถานที่ตั้งไม่โดดเด่นเท่าที่ควร เพราะถูกบดบังด้วยตึกขนาดใหญ่กว่า ทำให้ขาดความสนใจจากประชาชนโดยทั่วไป และสื่อสิ่งพิมพ์ที่ให้บริการในบ้านหนังสือไม่หลากหลายและค่อนข้างเก่า ดังคำให้สัมภาษณ์ของอาสาสมัครบ้านหนังสือที่กล่าวว่า “ประชาชนภายนอกจะไม่รู้ว่ามีบ้านหนังสืออยู่ในชุมชนนี้ เพราะไม่ได้อยู่ติดถนนใหญ่และแพลตฟอร์มการเคหะทั้งหมด ขนาดคนในเคหะเองบางทีก็ยังไม่เจอเพราะมีหลายอาคาร วนไปวนมาอยู่หลายรอบ”

4.4 ปัญหาด้านการบริหารจัดการ พบว่า แหล่งการเรียนรู้ทั้งหมดอยู่ในการดูแลของหน่วยงานราชการ แหล่งการเรียนรู้บางประเภทพิพิธภัณฑ์ มีการกำหนดเวลาเปิด-ปิดในวันเวลาราชการและต้องมีลำดับขั้นตอนในการขอใช้บริการ ทำให้ประชาชนผู้สนใจไม่สามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ดังกล่าวได้ตามความพร้อมและความสนใจ และพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร เขตบางนาได้ตั้งอยู่ในบริเวณโรงเรียนวัดบางนาใน

ทำให้ประชาชนคิดว่ากลุ่มเป้าหมายในการเรียนรู้เป็นนักเรียนและนักศึกษาเท่านั้น นอกจากนี้ แหล่งการเรียนรู้ยังขาดการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก ทำให้ประชาชนไม่รู้จักและตระหนักถึงคุณค่าของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่เขตบางนา ดังคำให้สัมภาษณ์ที่กล่าวว่า “วิธีที่จะทำให้พิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้นั้น คิดว่า การประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งจำเป็นมากที่จะทำให้ประชาชนได้รับทราบและเห็นประโยชน์ของพิพิธภัณฑ์ว่าเป็นแหล่งที่ให้ความรู้ได้อีกแหล่งหนึ่ง นอกเหนือจากโรงเรียนหรือห้องสมุด ซึ่งในขณะนี้มองว่า ในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ยังมีน้อยอยู่”

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลครั้งนี้ ผู้วิจัยกล่าวถึงประเด็นปัญหาการบริหารแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนา กรุงเทพมหานครเป็นประเด็นสำคัญ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนามี 4 ด้านคือ ปัญหาด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการจัดการ

ปัญหาด้านบุคลากร แหล่งการเรียนรู้ประเภทพิพิธภัณฑ์ ขาดภัณฑารักษ์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้านในการถ่ายทอดประวัติความเป็นมาของนิทรรศการ คุณค่าและการเชื่อมโยงระหว่างโบราณวัตถุ/วัตถุในการจัดแสดงกับวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชน การจัดนิทรรศการหมุนเวียน ตลอดจนการดูแลรักษาและซ่อมแซมโบราณวัตถุและวัตถุในการจัดแสดงประเภทต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุมาลี สังข์ศรี (2548 : 67) และพิสิษฐ์ ญฎประเสริฐ กัมปนาท บริบูรณ์และสุมาลี สังข์ศรี (2560 : 861-878) ที่พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานพิพิธภัณฑ์ด้านบุคลากร คือ การขาดบุคลากรมืออาชีพที่มีความรู้ ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดเนื้อหาสาระของพิพิธภัณฑ์และบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์จึงทำให้แหล่งการเรียนรู้ประเภทพิพิธภัณฑ์กลายเป็นที่เก็บของ เก็บรวบรวมวัตถุโบราณที่มีความสำคัญของท้องถิ่น แต่ขาดการศึกษาความรู้ ความหมายของโบราณวัตถุแต่ละชิ้น และยังขาดความรู้ในการดูแลรักษาและซ่อมแซมโบราณวัตถุ/วัตถุในการจัดแสดง ทำให้เนื้อหา ภาพถ่ายในนิทรรศการ โบราณวัตถุและวัตถุจัดแสดงเสื่อมสภาพ จนขาดพลังในการสื่อสารเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน

สำหรับ จำนวนอาสาสมัครบ้านหนังสือมีไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้บริการของประชาชนในพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเยาวชนและประชาชนได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึงนั้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของอาชญญา รัตนอุบล และคณะ (2548 : 264) และจารุณี แก้วประภา (2561 : 145) ที่พบว่า บุคลากรของห้องสมุดประชาชนและบ้านหนังสือมีจำนวนน้อย ทำให้ไม่สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างเพียงพอ

ปัญหาด้านงบประมาณ แหล่งการเรียนรู้ประเภทพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นและบ้านหนังสือชุมชนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานและองค์กรภาครัฐค่อนข้างจำกัด ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงเนื้อหาความรู้ ผลิตสื่อการเรียนรู้ และบำรุงรักษาซ่อมแซมวัตถุที่นำมาจัดแสดงให้ทันสมัยเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของประชาชน

ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้หลากหลายและสร้างความสนใจของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิชาการของกฤษฎา ตัสม่า (2560 : 70-84) ที่กล่าวว่า พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นหลายแห่งได้ปิดปรับปรุงชั่วคราวเนื่องจากขาดงบประมาณในการดูแล ทำให้พิพิธภัณฑ์ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงานและใช้ประโยชน์ได้อย่างจำกัด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของจารุณี แก้วประภา (2561 : 145) ที่พบว่า บ้านหนังสือชุมชนได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดหาสื่ออุปกรณ์ และไม่เพียงพอต่อการปรับทัศนียภาพโดยรอบให้เหมาะสม

ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ พื้นที่ในการจัดกิจกรรมของแหล่งการเรียนรู้ประเภทบ้านหนังสือค่อนข้างคับแคบ สถานที่ตั้งไม่โดดเด่นเท่าที่ควร สื่อสิ่งพิมพ์ที่ให้บริการไม่หลากหลายและค่อนข้างเก่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจารุณี แก้วประภา (2561 : 146-147) ที่พบว่า ปัญหาด้านอาคารสถานที่ของบ้านหนังสือ คือบรรยากาศไม่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้า บริเวณภายในและภายนอกอาคารไม่ร่มรื่น แสงสว่างไม่เพียงพอ ไม่มีการจัดแบ่งพื้นที่จัดกิจกรรมให้ชัดเจน ขาดการดูแลรักษาความสะอาด ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ซีดีมีน้อย คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตให้บริการไม่เพียงพอ สื่อเกี่ยวกับการเรียน หนังสือมีให้บริการค่อนข้างน้อยและไม่หลากหลาย

ปัญหาด้านการบริหารจัดการ พบว่า แหล่งการเรียนรู้ทั้งหมดอยู่ในการดูแลของหน่วยงานราชการ แหล่งการเรียนรู้ประเภทพิพิธภัณฑ์ มีการกำหนดเวลาเปิด-ปิดในวันเวลาราชการและต้องมีลำดับขั้นตอนในการขอใช้บริการ ตลอดจนขาดการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก ทำให้ประชาชนผู้สนใจไม่สามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ดังกล่าวได้ตามความพร้อมและความสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิวัฒน์ สมทนและรัฐพล ประดับเวทย์ (2558 : 1-11) ที่พบว่า พิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาไทย ในความดูแลของสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยังมีประชาชนเข้ามาศึกษาหาความรู้ในวงจำกัด เนื่องจากสถานที่ตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นสถานที่ปิด ทำให้ข้อมูลที่เป็นภูมิปัญญาไทยไม่สามารถเข้าถึงประชาชนผู้สนใจได้อย่างกว้างขวาง ผู้วิจัยจึงพัฒนาเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์พิพิธภัณฑ์ดังกล่าว ทำให้ประชาชนภายนอกสามารถเข้าถึงความรู้ได้ตลอดเวลา อย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานเขตบางนา หน่วยงานภาครัฐผู้รับผิดชอบดูแลพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นบางนา ควรจัดสรรงบประมาณในการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์ต่างๆ ให้อาสาสมัครพิพิธภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อทำให้อาสาสมัครสามารถถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ภายในพิพิธภัณฑ์ได้อย่างลึกซึ้งถ่องแท้ และควรจัดสรรงบประมาณในการจัดแสดง ซ่อมแซมบำรุงรักษาอุปกรณ์การจัดแสดงให้คงความใหม่ เพื่อสร้างพลังในการสื่อสารและดึงดูดความสนใจของผู้เรียน

2. สำนักงานเขตบางนา หน่วยงานภาครัฐผู้รับผิดชอบดูแลบ้านหนังสือชุมชน ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม เพื่อจัดจ้างอาสาสมัคร จัดซื้ออุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสิ่งพิมพ์ให้มีความหลากหลายและทันสมัยเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ตลอดจนสามารถปรับทัศนียภาพโดยรอบให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ได้

3. หน่วยงานภาครัฐผู้ดูแลแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนาทุกภาคส่วน ทั้งกรมอุทยานวิทยา กองทัพเรือ สำนักงานเขตบางนา และกรุงเทพมหานคร ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนประชาสัมพันธ์ แหล่งเรียนรู้ในเขตบางนาให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่า และประโยชน์ของแหล่งการเรียนรู้ และ ขับเคลื่อนให้แหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนากลายเป็นเส้นทาง การท่องเที่ยวเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน

4. หน่วยงานภาครัฐ ผู้ดูแลแหล่งการเรียนรู้ในเขตบางนาทุกภาคส่วน ควรส่งเสริมให้ประชาชนใน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นอาสาสมัครจิตอาสา เพื่อทำให้แหล่งการเรียนรู้ที่อยู่ใน การดูแลของหน่วยงาน ราชการสามารถเปิดให้บริการประชาชนได้เข้าศึกษาเรียนรู้ในวันหยุดสุดสัปดาห์

5. วิทยาลัยเซารัสท์บางกอกควรนำผลวิจัยครั้งนี้พัฒนาให้เป็นฐานข้อมูลออนไลน์ เพื่อเชื่อมโยง ข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเขตบางนา กรุงเทพมหานคร ให้แก่หน่วยงานการศึกษาในพื้นที่ได้ใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้คุณค่าและประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเขตบางนา กรุงเทพมหานครของประชาชนในเขตบางนา

2. ควรทำการศึกษา เรื่อง กลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ใน เขตบางนา กรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

กฤษฎา ตัสม่า. (2560). การจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในยุคโลกาภิวัตน์. *วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์*. 12 (24), 70-84.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.

ครรชิต พุทธิโกษา. (2554). *คู่มือการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

- จารุณี แก้วประภา. (2561). กลยุทธ์การดำเนินงานบ้านหนังสือชุมชน เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับ
นักศึกษาทุกคน. และประชาชนทั่วไปของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
เชียงใหม่. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 14 ตุลาคม 2564. แหล่งที่มา: [https://online.anyflip.com /
fibtb/djmz/mobile/index.html](https://online.anyflip.com/fibtb/djmz/mobile/index.html)
- พิสิษฐ์ ญัฏฐประเสริฐ, กัมปนาท บริบูรณ์และสุมาลี สังข์ศรี. (2560). การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อ
ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย
สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ*. 10 (2), 861-878.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2548). *การจัดการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต: พิพิธภัณฑ์*. รายงานการวิจัย.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *สภาวะการศึกษาไทยปี 2559-2560 แนวทางการปฏิรูปการศึกษา
เพื่อก้าวสู่ยุค Thailand 4.0*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อาชัญญา รัตนอุบล และคณะ. (2548). *การจัดการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต : ห้องสมุดประชาชน*.
รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิวัฒน์ สมตน และรัฐพล ประดับเวทย์. (2558). การพัฒนาเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์ พิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาไทย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ*. 16 (2), 1-11.